

การพัฒนาระบบการซ่อมบำรุงยานพาหนะสายขนส่ง ของกองซ่อม กรมการขนส่งทหารบก

“รวดเร็ว ปลอดภัย โปร่งใส ทันทเวลา” เปรียบเสมือนคำจากบรรพบุรุษของเหล่าทหารขนส่งได้พยายามปลูกฝังต่อ ๆ กันมาจากรุ่นสู่รุ่นถึงแม้กาลเวลาจะเปลี่ยนโลกดูเหมือนจะหมุนเร็วมากขึ้น แต่เปล่าเลยโลกยังคงหมุนด้วยอัตราความเร็วเท่าเดิม ใช้เวลา 24 ชั่วโมงต่อการหมุน 1 รอบ แต่สิ่งที่เปลี่ยนกลับเป็นสรรพสิ่งที่อยู่บนโลกที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะเทคโนโลยีซึ่งมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ทุกองค์กรต้องมีการพัฒนาปรับปรุงในทุกมิติ ระบบการส่งกำลังและซ่อมบำรุงก็เช่นเดียวกัน ต้องมีการระดมปัญหาเก่าที่มีมาต่อก่อน และพัฒนาระบบใหม่ให้สามารถรองรับต่อการพัฒนาของโลกต่อไป

กรมการขนส่งทหารบกก็เช่นเดียวกันต้องมีการแก้ปัญหา และพัฒนาระบบการซ่อมบำรุงยานพาหนะสายขนส่ง เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการการซ่อมบำรุงยานพาหนะสายขนส่งให้กับกองทัพได้อย่างรวดเร็ว และทันเวลา สนับสนุนต่อเป้าหมายของกองทัพบก ปี 2579 ที่จะเป็นกองทัพที่มีศักยภาพ ทันสมัย เป็นที่เชื่อมั่น ของประชาชน และเป็นหนึ่งในกองทัพชั้นนำของภูมิภาค”โดยหน่วยที่ดำเนินการซ่อมบำรุงยานพาหนะสายขนส่ง คือ กองซ่อม กรมการขนส่งทหารบกนั่นเอง

กองซ่อม กรมการขนส่งทหารบก¹ เป็นหน่วยขึ้นตรงต่อกรมการขนส่งทหารบก “กรมการขนส่งทหารบก ” ถือกำเนิดมาในกองทัพไทย เป็นครั้งแรกในนาม " กรมพาหนะ เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2448 ซึ่งอยู่ในห้วงเวลาที่ประเทศไทย กำลังเริ่มพัฒนากองทัพไทย ให้เป็นไปตามแบบอย่างของประเทศในภาคพื้นยุโรป และได้มีการเปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการเรื่อยมา จนในบางคราวก็ไม่ปรากฏนามของ " กรมพาหนะ " อยู่ในทำเนียบการจัดกำลัง บางสมัยก็เป็นเพียงหน่วยงานเล็กๆ แฝงอยู่ กับกรมกองอื่น ประกอบกับ การวิวัฒนาการทางด้านอาวุธยุทโธปกรณ์ ตลอดจนยานพาหนะประเภทต่างๆ ก็ได้รับการพัฒนาโดยต่อเนื่องกรมยานพาหนะก็เช่นเดียวกันมีการพัฒนาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงโดยต่อเนื่องจนเป็น “กรมการขนส่งทหารบก” ในปัจจุบันโดยมีภารกิจในการวางแผน อำนวยการ

ประสานงานแนะนำ กำกับ การดำเนินการ วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการจัดหา การส่งกำลัง การซ่อมบำรุง และการบริการสิ่งอุปกรณ์ขนส่ง กำหนดหลักนิยมและทำตำรา ตลอดจน การฝึกและศึกษา ทั้งนี้เกี่ยวกับกิจการและสิ่งอุปกรณ์ของเหล่าทหารขนส่ง มีเจ้ากรมการขนส่งทหารบก เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ โดยแบ่งมอบให้เป็นส่วนราชการขึ้นตรง กองทัพบก

ขอบเขตความรับผิดชอบและหน้าที่ที่สำคัญวางแผน อำนวยการ ประสานงาน และ ดำเนินการเกี่ยวกับการส่งกำลังบำรุงสายขนส่งตามแผนและนโยบายของกองทัพบก ค้นคว้า วิจัย พัฒนา ให้คำแนะนำทางวิชาการสายขนส่งเกี่ยวกับผลิต การจัดหา การส่ง กำลังและการซ่อมบำรุง และการบริการ กำหนดมาตรฐาน และคุณลักษณะเฉพาะของสิ่ง อุปกรณ์สายขนส่ง รวบรวมความร้องการ และพิจารณาดำเนินการเกี่ยวกับงบประมาณ ด้านส่งกำลังบำรุงสายขนส่งและการเคลื่อนย้าย สนับสนุนหน่วยต่าง ๆ ของกองทัพบก ดำเนินการขนส่งกำลังพล สิ่งอุปกรณ์ และสัตว์ ให้แก่หน่วยต่าง ๆ ของกองทัพบก และ หน่วยอื่นที่ได้รับมอบหมาย ด้วยการขนส่งทางบก การขนส่งทางน้ำเฉพาะในลำน้ำ และ การขนส่งทางอากาศอย่างจำกัด ให้การฝึกศึกษา และอบรมกำลังพล เหล่าทหารขนส่ง และเหล่าทหารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องตามนโยบายของกองทัพบก, กำหนดหลักนิยม จัดทำ หลักสูตร ตำรา แบบฝึกวิชาเหล่าทหารขนส่ง และประสานการศึกษาวิชาการเหล่าทหาร ขนส่งกับเหล่าทหารอื่นๆ ทำการทดสอบและออกใบอนุญาตขับรถยนต์ทหาร ให้แก่กำลัง พลของหน่วยต่างๆ ในกองทัพบก และ จัดทำและออกแบบเครื่องช่วยฝึก ที่เกี่ยวกับ วิชาการเหล่าทหารขนส่ง

ภารกิจ กรมการขนส่งทหารบก ได้แก่ วางแผน อำนวยการ ประสานงาน แนะนำ กำกับ การ ดำเนินการ วิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับการจัดหา การส่งกำลัง การซ่อมบำรุง และการบริการ สิ่งอุปกรณ์สายขนส่ง กำหนดหลักนิยมและทำตำรา ตลอดจนการฝึกศึกษา ทั้งนี้เกี่ยวกับ กิจการ และสิ่งอุปกรณ์ของเหล่าทหารขนส่ง เป็นหน่วยขึ้นตรงกับกองทัพบก มีเจ้ากรมการขนส่งทหารบก เป็นผู้บังคับบัญชารับผิดชอบ

กรมการขนส่งทหารบก ประกอบด้วยหน่วยขึ้นตรงคือ แผนกธุรการ กองกำลังพล กองยุทธการและการข่าว กองส่งกำลังบำรุง กองงบประมาณ กองการเงิน กองจัดหา กองบริการ กองวิทยาการ กองคลัง กองซ่อม กองการบิน โรงเรียนทหารขนส่ง และกรมการขนส่งรักษาทหารบก

การจัดกองซ่อมกรมการขนส่งทหารบก2 ประกอบด้วยแผนกควบคุมคุณภาพ และควบคุมการจ้างซ่อม แผนกเครื่องมือสายขนส่ง แผนกซ่อมอุปกรณ์รถและเรือ และแผนกซ่อมตัวรถและเรือ โดยมีหน้าที่ ดังนี้ คืออำนวยความสะดวก ประสานงาน ดำเนินการ และกำกับเกี่ยวกับการซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์สายขนส่ง จัดทำข้อมูลให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้บังคับบัญชา และฝ่ายอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์สายขนส่ง จัดทำแผนการซ่อมบำรุงยานพาหนะสายขนส่ง รวบรวมและเสนอความต้องการขึ้นส่วนซ่อม เครื่องมือ เครื่องใช้ และวัสดุอุปกรณ์ อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการซ่อมบำรุง ควบคุมและรับผิดชอบในการจัดและปฏิบัติงานของชุดซ่อมเคลื่อนที่ ประสานการซ่อมบำรุงตามสายงานกับหน่วยที่เกี่ยวข้อง อำนวยความสะดวก ควบคุม ประสานงาน และกำกับดูแลการกำหนดความต้องการงบประมาณ การซ่อมบำรุงให้เป็นไปโดยถูกต้องและมีประสิทธิภาพ และบันทึกและรายงานสถิติผลงานตามหน้าที่

หน้าที่หน่วยรอง กองซ่อม กรมการขนส่งทหารบก³

1. แผนกควบคุมคุณภาพและควบคุมการจ้างซ่อมมีหน้าที่ รับใบส่งซ่อม ตรวจสอบสภาพ ทำหลักฐานในการรับยานพาหนะ และสิ่งอุปกรณ์ก่อนส่งเข้ารับการซ่อม ทดสอบและตรวจสอบสภาพยานพาหนะ และสิ่งอุปกรณ์สายขนส่งที่ซ่อมเสร็จ กับประมาณ / ประเมินค่าการซ่อม ออกใบสั่งงาน และประสานการซ่อมกับแผนกต่าง ๆ รวมทั้งทำหลักฐานการรับและการส่งมอบรถให้แก่หน่วยที่ส่งซ่อม จัดทำและรายงานสถิติการซ่อมยานพาหนะของหน่วย กับดำเนินการเรื่องจ้างซ่อมและควบคุมการจ้างซ่อม รวมทั้งเอกสารและ สถิติการจ้างซ่อมตรวจ และบันทึกประวัติการซ่อมยานพาหนะ รวมทั้งราคาซ่อมกับใบให้การสนับสนุนในการกู้ซ่อม บันทึก และรายงานสถิติผลงานตามหน้าที่

2. แผนกเครื่องมือสายขนส่งมีหน้าที่ให้การสนับสนุนการซ่อมรถ เรือ ด้วยการจัดหาชิ้นส่วน หรืออุปกรณ์ต่างๆ เพื่อใช้ในการซ่อม, ดำเนินการซ่อมสร้างตัวรถ และส่วนประกอบตัวรถ รวมทั้งอุปกรณ์ไฟฟ้า ของรถและเรือ ตลอดจนอุปกรณ์อื่นที่ได้รับคำสั่ง, ดำเนินการศูนย์แบตเตอรี่ของกองทัพบก ควบคุมการใช้เครื่องกำเนิดไฟฟ้าของหน่วย ผลิตป้ายทะเบียนยานพาหนะของกองทัพบก, ควบคุมดูแลช่างและเครื่องมือ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกในการผลิต และการซ่อม รวมทั้งจัดทำบัญชีเครื่องมือเครื่องใช้ในความรับผิดชอบ ดำเนินการเรื่องความปลอดภัย และความสะอาดในโรงงาน ดำเนินการเบิกวัสดุเพื่อใช้ในการซ่อมสร้าง และควบคุมการใช้ให้เป็นไปโดยประหยัด บันทึก และรายงานสถิติผลงานตามหน้าที่
3. แผนกซ่อมตัวรถและเรือ มีหน้าที่ดำเนินการซ่อมบำรุงตัวรถและเรือ และเครื่องมือเครื่องใช้ให้ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งความปลอดภัยในโรงซ่อม ควบคุมช่างและเครื่องมือ เครื่องใช้งานได้ถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ ทั้งความปลอดภัยในโรงซ่อม ดำเนินการเบิกเครื่องอะไหล่เพื่อใช้ในการซ่อม และควบคุมการใช้เครื่องอะไหล่ให้เป็นไปโดยประหยัด สนับสนุนการซ่อมบำรุงชั้น 3 และชั้น 4 เมื่อได้รับการร้องขอ จัดรวบรวม หนังสือคู่มือการซ่อมบำรุงทางเทคนิค และบันทึก และรายงานสถิติผลงานตามหน้าที่
4. แผนกซ่อมอุปกรณ์รถและเรือ มีหน้าที่ดำเนินการซ่อมบำรุงอุปกรณ์รถและเรือ ของกองทัพบกให้ใช้ราชการได้, ควบคุมช่าง และเครื่องมือเครื่องใช้ ในการซ่อมบำรุงรถ และเรือ ให้ใช้ได้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพ สนับสนุนการซ่อมบำรุงอุปกรณ์รถและเรือชั้น 3 – 4 ให้แก่หน่วยงานอื่น เมื่อได้รับการร้องขอ ดำเนินการเบิกเครื่องอะไหล่ และควบคุมให้ใช้อย่างประหยัดและบันทึก และรายงานสถิติผลงานตามหน้าที่

การซ่อมบำรุง⁴ เป็นงานที่ตามมาเมื่อมีสิ่งอุปกรณ์หรือยานพาหนะใช้ในราชการ ซึ่งหมายถึงการกระทำใด ๆ ที่มุ่งหมายจะรักษายานพาหนะสายขนส่ง⁵ ตลอดจนเครื่องมือต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพที่ใช้การได้หรือมุ่งหมายที่จะทำให้ยานพาหนะและเครื่องต่าง ๆ ที่ชำรุด กลับคืนมาอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ และให้หมายถึง การตรวจสอบ การบริการ การซ่อมแก้ การซ่อมใหญ่ การซ่อมสร้าง การดัดแปลง และการซ่อมคืนสภาพโดยที่กองทัพบกไม่สามารถจัดตั้งหน่วยซ่อมบำรุงยานพาหนะสายขนส่งได้ ดังนั้นเพื่อเพิ่มเติม

และสนับสนุนหน่วยใช้ยานพาหนะ สายขนส่ง เมื่อยานพาหนะเกิดการชำรุดเสียหายเกินขีดความสามารถของช่างประจำหน่วยหรือของเครื่องมือที่หน่วยมีอยู่ หน่วยใช้ต้องขอรับการสนับสนุนไปที่ กรมการขนส่งทหารบกซึ่งการซ่อมบำรุงระดับหน่วยตามปกติหน่วยอาจทำได้อย่างดีก็เพียงปรนนิบัติบำรุงในหน้าที่พลขับ และการซ่อมแก้ไขเล็กน้อย ทั้งนี้เนื่องจากขาดเครื่องมือ และชิ้นส่วนซ่อมซึ่งต้องขอรับการสนับสนุนจากหน่วยสนับสนุนชิ้นส่วนซ่อม ด้วยเหตุนี้ กองทัพบกจึงต้องออกระเบียบการจัดแหล่งรวมรถ สายขนส่งขึ้นในปี 2513 โดยมีมุ่งหมายให้หน่วยใช้ที่มียานพาหนะสายขนส่งตั้งแต่ 4 คันขึ้นไป ให้จัดตั้งแหล่งรวมรถสายขนส่ง สามารถให้การปรนนิบัติบำรุง และซ่อมย่อยได้ โดยใช้สิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์มากที่สุด

การซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์สายขนส่ง หน่วยใน กองทัพอากาศ⁶ ยังคงยึดถือระบบการซ่อมบำรุงตามระบบปัจจุบัน หน่วยใช้และหน่วยซ่อมบำรุงแต่ละระดับรับผิดชอบการขอรับการซ่อมบำรุงตามขั้นตอนการซ่อมบำรุงในขีดความสามารถของหน่วย โดยเพิ่มเติมวิธีปฏิบัติให้หน่วยใช้ส่งซ่อมไปยังกองบัญชาการช่วยรบ หรือส่งซ่อมไปที่ กรมการขนส่งทหารบก ทั้งนี้ได้ยึดถือระเบียบ ทบ.ว่าด้วยการซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ พ.ศ.2544⁷ และระเบียบกระทรวงกลาโหมว่าด้วยราชการทหาร พ.ศ.2525⁸ ตลอดจน คำสั่ง คำแนะนำ และคู่มือทางเทคนิคต่าง ๆ ที่ กรมการขนส่งทหารบก ได้จัดพิมพ์ขึ้นหรือ จัดหามาแจกจ่าย โดยให้ทำการซ่อมบำรุงได้ไม่เกินที่กำหนดไว้

หลักการซ่อมบำรุง⁹ การซ่อมบำรุงต้องปฏิบัติตามคู่มือที่กรมฝ่ายยุทธบริการ หรือกรมฝ่ายกิจการพิเศษที่รับผิดชอบได้จัดทำขึ้น หรือจัดหามาแจกจ่าย โดยให้ทำการ ซ่อมบำรุงได้ไม่เกินที่กำหนดไว้ และให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางการยุทธ การซ่อมแก้ไข ต้องพยายามกระทำ ณ ที่ซึ่งยุทโธปกรณ์นั้นต้องอยู่เพื่อให้ยุทโธปกรณ์นั้นกลับมาใช้งานได้โดยเร็วสำหรับยานพาหนะที่ชำรุดเกินขีดความสามารถของหน่วยที่จะทำการซ่อมบำรุงให้ส่งซ่อมที่หน่วยซ่อมบำรุงประเภทสูงกว่ามาทำการซ่อมบำรุง

กองบัญชาการช่วยรบ ทำหน้าที่ซ่อมบำรุงสนับสนุนโดยตรงและสนับสนุนทั่วไป โดยใช้งบจ้างซ่อมในท้องถิ่นที่ กรมการขนส่งทหารบก โอนให้หน่วยดำเนินการ เว้น กองบัญชาการช่วยรบ 1 ให้ กองทัพอากาศ 1 ดำเนินการจ้างซ่อมในท้องถิ่นแทน (หน่วยสงครามพิเศษ และ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ได้รับงบจ้างซ่อมในท้องถิ่นจาก กรมการขนส่งทหารบก)

มณฑลทหารบก ¹⁰ ทำหน้าที่ซ่อมบำรุงสนับสนุนโดยตรง และสนับสนุนทั่วไปได้ หากได้รับการแบ่งสรรงบจ้างซ่อมในท้องถิ่น กองทัพอากาศ 1, กองบัญชาการช่วยรบ 2, กองบัญชาการช่วยรบ 3 และ กองบัญชาการช่วยรบ 4

ประเภทของการซ่อมบำรุง ให้แบ่งการซ่อมบำรุงออกเป็น 4 ประเภท คือ การซ่อมบำรุงระดับหน่วย การซ่อมบำรุงสนับสนุนโดยตรง การซ่อมบำรุงสนับสนุนทั่วไป และการซ่อมบำรุงระดับคลัง (Depot Maintenance) การส่งยานพาหนะเข้าซ่อมที่ กรมการขนส่งทหารบก

การซ่อมบำรุงระดับหน่วย คือการซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ ที่อยู่ในความครอบครองของหน่วยที่ใช้ยุทโธปกรณ์นั้น โดยผู้ใช้หรือพล ประจำ ยุทโธปกรณ์ และช่างซ่อม ของหน่วย การซ่อมบำรุงประเภท นี้ประกอบด้วย การตรวจสภาพ และทำความสะอาด การบริการ การรักษา การหล่อลื่น การปรับตามความจำเป็น การเปลี่ยนชิ้นส่วนซ่อมเล็ก ๆ น้อย ๆ การซ่อมบำรุงระดับหน่วย จะกระทำอย่างจำกัดตามคู่มือหรือคำสั่ง หรือผังการซ่อมบำรุง (Maintenance allocation Chart) ที่อนุญาตให้กระทำได้ในระดับนี้

การซ่อมบำรุงสนับสนุนโดยตรง คือ การซ่อมบำรุงที่อนุมัติให้กระทำต่อยุทโธปกรณ์ที่อยู่ในความรับผิดชอบการซ่อมบำรุงของหน่วยสนับสนุนโดยตรงซึ่งเป็นหน่วยที่กำหนดขึ้น ตาม อัตราการจัดและยุทโธปกรณ์(อจย.) หรืออัตราเฉพาะกิจ (อฉก.) และบ่งถึง ภารกิจ การซ่อมบำรุงดังกล่าวไว้การซ่อมบำรุง สนับสนุนโดยตรงเป็นการซ่อมแก้อย่างจำกัด ต่อ ยุทโธปกรณ์ ครบชุด หรือซ่อมแก้ส่วน ประกอบ ที่ใช้งานไม่ได้ เพื่อสนับสนุนหน่วยใช้

ประกอบด้วยการซ่อมและการเปลี่ยนส่วนที่ใช้งานไม่ได้ รวมทั้งการซ่อมและการเปลี่ยนส่วนประกอบย่อย (Subassemblies) และส่วนประกอบธรรมดา (Assemblies) การซ่อมบำรุงสนับสนุนทั่วไป คือ การซ่อมแก้ไขอุปกรณ์ที่ใช้งาน ไม่ได้ที่เกินขีดความสามารถของ การ ซ่อมบำรุงสนับสนุนโดย ตรง เพื่อส่งกลับเข้าสายการส่งกำลังหรือเพื่อสนับสนุนการแลกเปลี่ยนโดยตรง (Direct Exchange) รวมทั้งการซ่อมส่วนประกอบใหญ่ และส่วนประกอบย่อย เพื่อส่วนเข้าสายการส่งกำลัง

การซ่อมบำรุงระดับคลัง คือ การซ่อมบำรุงโดยหน่วยซ่อมชั้นคลังของกรมฝ่ายยุทธบริการ ซึ่งจะทำการซ่อมใหญ่ยุทธโปกรณ์ที่ใช้งานไม่ได้ ให้กลับคืนอยู่ในสภาพ ที่ใช้งานได้อย่างสมบูรณ์ตามคู่มือทางเทคนิค หรือทำการซ่อมสร้างยุทธโปกรณ์ให้อยู่ในสภาพเหมือนของใหม่

สำหรับการดำเนินการซ่อมบำรุงระดับคลัง เช่น การซ่อมคืนสภาพ ให้ กองบัญชาการช่วยรบรวบรวมส่งซ่อมที่ กรมการขนส่งทหารบก ห้ามดำเนินการจ้างซ่อมเองในท้องถิ่นเนื่องจากบางหน่วยมีเจ้าหน้าที่และเครื่องมือเครื่องใช้พอที่จะดำเนินการซ่อมยานพาหนะของหน่วยเองได้ กรมการขนส่งทหารบก จะได้พิจารณาจ่ายชิ้นส่วนซ่อมให้ไปดำเนินการเพื่อความรวดเร็ว

ในปัจจุบัน กรมการขนส่งทหารบก ไม่มีหน่วยซ่อมบำรุงในระดับสนับสนุนโดยตรงและสนับสนุนทั่วไปถ้ายานพาหนะที่ชำรุดเกินขีดความสามารถของหน่วยที่ทำการซ่อมบำรุง แต่หน่วยใช้ต้องการซ่อมเกินชั้นหน่วยอย่างเร่งด่วน เนื่องจากหน่วยใช้มีความจำเป็นเร่งด่วนในการซ่อมเพื่อปฏิบัติการ หากจะให้ กรมการขนส่งทหารบกดำเนินการจะทำให้ไม่ทันเวลาและทำให้สิ้นเปลืองค่าขนส่ง เพื่อมิให้เสียภารกิจที่ได้รับมอบจากผู้บังคับบัญชา จึงให้หน่วยดำเนินการซ่อมในท้องถิ่นได้เท่าที่จำเป็น ตามที่คำสั่งกองทัพบกกำหนดไว้หรือมีงบประมาณดำเนินการได้

อีกทั้งกรมการขนส่งทหารบก ได้กำหนดแผนการซ่อมไว้ล่วงหน้าเป็นประจำทุกปี อีกทั้งพื้นที่จอดยานพาหนะเพื่อรอรับการซ่อมมีอย่างจำกัด ดังนั้นการส่งยานพาหนะเข้าซ่อมที่

กรมการขนส่งทหารบก หน่วยจะต้องปฏิบัติดังนี้ หน่วยที่ประสงค์จะส่งยานพาหนะเข้าซ่อมให้แจ้ง กรมการขนส่งทหารบก (กองซ่อม กรมการขนส่งทหารบก) ทราบและพิจารณาก่อน โดย กรมการขนส่งทหารบก จะพิจารณาและแจ้งกำหนดวันให้นายานพาหนะเข้าซ่อมต่อไป หน่วยใช้นายานพาหนะส่ง กรมการขนส่งทหารบก พร้อมเอกสารหลักฐาน (ไม่ต้องมีใบปะหน้า) ดังนี้ ใบส่งซ่อม ทบ. 468-311 สำเนาสมุดประวัติรถยนต์ทหาร เฉพาะในประวัติรถยนต์ ทบ. 461-305 สำเนาสมุดบัญชีรายละเอียดรถยนต์ทหาร เฉพาะประวัติการซ่อมบำรุง

ผลการสอบสวนกรณียานพาหนะเกิดอุบัติเหตุ (ถ้ามีหน่วยในส่วนภูมิภาคซึ่งประสงค์จะส่งยานพาหนะเข้าซ่อมผ่าน สำนักงานขนส่งต้นทาง ให้ส่วนของยานพาหนะ เพื่อให้สำนักงานขนส่งปลายทาง (กองจัดการเคลื่อนย้าย กรมการขนส่งทหารบก) นำส่งกรมการขนส่งทหารบก รวมทั้งควรจัดเจ้าหน้าที่ติดต่อประสานงานด้วย สำหรับอุปกรณ์ประจำยานพาหนะ เครื่องยนต์ จะต้องมีการหามาชำรุดสูญหายให้แนบผลการสอบสวนไปด้วย มิฉะนั้นจะได้รับการพิจารณาให้เข้าซ่อม

ยานพาหนะคันใดที่มีการตัดแปลง เปลี่ยนเครื่องยนต์ จะต้องแนบสำเนาหลักฐานการอนุมัติไปด้วย หากหมายเลขเครื่อง/แคร่ ไม่ตรงตามประวัติ กรมการขนส่งทหารบก จะไม่รับเข้าทำการซ่อมหน่วยต้องบันทึกหมายเลขยางและแบตเตอรี่และอื่น ๆ ที่จำเป็นไว้หลังในส่งซ่อม เพื่อป้องกันการเปลี่ยน และการเข้าใจผิดภายหลังได้

รายการชำรุด ให้แจ้งข้อมูลการชำรุดขัดข้องให้มากที่สุดโดยแจ้งรายละเอียดชำรุด หรือขัดข้อง มีอาการอย่างไร (บอกอาการชำรุดอย่างกว้างๆ) อย่าระบุว่าชำรุดใช้งานไม่ได้หรือขอซ่อมคืนสภาพ จะช่วยให้การซ่อมกระทำได้รวดเร็วยิ่งขึ้น

กำหนดการส่งยานพาหนะเข้าซ่อม การทำงานของ กรมการขนส่งทหารบก โดยกองซ่อม กรมการขนส่งทหารบก นั้นจะกระทำสัมพันธ์กับปีงบประมาณ ซึ่งจะเริ่มในเดือนตุลาคมของทุกปี การส่งยานพาหนะเข้าซ่อมหลักจากแผนอนุมัติเรียบร้อยแล้ว จะต้องรองบประมาณในปีต่อไป ซึ่งอย่างน้อยจะต้องรอประมาณ 2 ปี

ความเร่งด่วนในการซ่อม กรมการขนส่งทหารบก จะจัดการซ่อมตามลำดับก่อนหลัง เว้นกรณีพิเศษเช่น ภาวะความปลอดภัย, ราชการชายแดน, ภารกิจสำคัญเร่งด่วน และยานพาหนะของผู้บังคับบัญชาชั้นสูง จะพิจารณาเป็นราย ๆ ไป

การส่งซ่อม ซ่อมเองที่หน่วย ที่จำหน่วย ให้ตรวจสอบใบส่งซ่อมเดิมว่ายังมีการส่งซ่อมที่กรมการขนส่งทหารบก หรือไม่หากมีก็ให้ขอยกเลิกก่อน เพราะกรมการขนส่งทหารบก ไม่ยกเลิกใบส่งซ่อมข้ามปี จนกว่าจะดำเนินการการเสร็จสิ้น สำหรับการรับยานพาหนะเข้าซ่อม กรมการขนส่งทหารบก จะตรวจยานพาหนะ และเอกสารหลักฐานพร้อมลงนามผู้รับไว้เรียบร้อยแล้ว จะมอบใบส่งซ่อมและรับของ (สีชมพู) คือหน่วยเพื่อเป็นหลักฐานติดตามในส่งซ่อมต่อไป

การปฏิบัติเมื่อยานพาหนะซ่อมเสร็จกรมการขนส่งทหารบก จะแจ้งให้หน่วยส่งซ่อมทราบเพื่อไปรับยานพาหนะ หน่วยนำใบส่งซ่อมและรับของ (สีชมพู) มาตรวจสอบเมื่อตรวจถูกต้องรวมทั้งผู้มีสิทธิ์รับของแล้ว กรมการขนส่งทหารบก จะเก็บใบส่งซ่อมและรับของ (สีชมพู) ไว้ แล้วมอบใบส่งซ่อมและส่งงาน (สีเหลือง) ให้หน่วยไปพร้อมยานพาหนะ

กรณีจ้างซ่อม เมื่อมีวิฑูจาก กรมการขนส่งทหารบก เรียกยานพาหนะเข้าซ่อมหรือให้ไปรับยานพาหนะที่ซ่อมเสร็จ ขอให้หน่วยรีบดำเนินการเพราะหากมีการลงนามในสัญญาจ้างแล้วหน่วยดำเนินการล่าช้า กองทัพบกจะเป็นผู้ผิดสัญญาส่วนยานพาหนะที่ซ่อมเสร็จจะทำให้วันรับประกันหลังการซ่อมลดลง รวมทั้ง กรมการขนส่งทหารบกไม่มีพื้นที่จอดเพียงพอโดยสรุปแล้วเป็นไปตามขั้นตอนการดำเนินการเมื่อยานพาหนะชำรุดดังนี้

1. หน่วยรายงานการชำรุดตามสายการบังคับบัญชา
2. หน่วยส่งกำลังดำเนินการส่งซ่อมยานพาหนะตามสายการส่งกำลังบำรุงถึงหน่วยสนับสนุนการซ่อมบำรุง (กรมการขนส่งทหารบก)
3. หน่วยซ่อมบำรุง (กองซ่อม กรมการขนส่งทหารบก)ตรวจสอบรายการชำรุด เพื่อประมาณการชิ้นส่วนอะไหล่ที่ต้องการซ่อม

4. หน่วยสนับสนุนการซ่อมบำรุงดำเนินการขอรับการสนับสนุนงบประมาณการซ่อมบำรุงตามสายการซ่อมบำรุงถึงกองทัพบก
5. เมื่อกองทัพบกสนับสนุนงบประมาณแล้วหน่วยสนับสนุนการซ่อมบำรุง ดำเนินกรรมวิธีจัดซื้ออะไหล่เพื่อดำเนินการซ่อม

การดำเนินการตามวงรอบการเสนอของบประมาณจนกระทั่งหน่วยซ่อมได้รับอะไหล่จะใช้เวลาในการดำเนินการอย่างน้อย 1 ปี หากหน่วยใช้ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการซ่อมยานพาหนะที่ชำรุด หากไม่ได้รับอนุมัติในปีงบประมาณนั้นตั้งรอขออนุมัติในปีงบประมาณถัดไป เนื่องงบประมาณในการดำเนินการซ่อมบำรุงมีค่อนข้างจำกัด

การดำเนินการของหน่วยซ่อมเมื่อได้รับอะไหล่

1. แจ้งหน่วยให้ส่งยานพาหนะเข้าซ่อมโดยการจัดลำดับความเร่งด่วน และตามนโยบายของกองทัพบก
2. เมื่อยานพาหนะที่ชำรุดมาถึงหน่วยซ่อม จะดำเนินการตรวจสอบสภาพการชำรุดในขั้นต้น ในรายการที่สำรวจด้วยสายตาได้
3. ดำเนินการถอดแยกตรวจสอบการชำรุดของเครื่องยนต์ พร้อมออกรายการความต้องการอะไหล่
4. แยกดำเนินการตามรายการที่ชำรุดให้กับแผนกต่าง ๆ ดำเนินการ
5. เมื่อการดำเนินการของแผนกต่างๆ เรียบร้อย ดำเนินการประกอบยานพาหนะ โดยเริ่มจากเครื่องยนต์ ระบบช่วงล่าง ระบบไฟ หากต้องดำเนินการซ่อมตัวรถ (ตัดฝุ่ เคาะ ฟัน สี) จะดำเนินการเป็นลำดับท้ายสุด
6. ดำเนินการทดสอบการใช้งาน หากพบข้อบกพร่องจะดำเนินการส่งเข้าดำเนินการแก้ไขตามแผนกที่บกพร่อง
7. ทดสอบครั้งสุดท้าย แล้วแจ้งหน่วยให้มารับยานพาหนะ

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ที่ดำเนินการโดยตรง ศึกษาข้อกำหนด เปรียบเทียบแนวทางการดำเนินการ รวบรวมสถิติการดำเนินการและปัญหาข้อขัดข้องที่ผ่านมา

จากการศึกษาพบว่า การดำเนินการซ่อมบำรุงยานพาหนะแล้วพบว่าในการดำเนินการซ่อมบำรุงนั้น เมื่อยานพาหนะชำรุดโดยให้หน่วยเจ้าของยานพาหนะ (หน่วยใช้) เสนอรายการการชำรุดมานั้น เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบของหน่วยใช้ไม่มีอำนาจและหน้าที่ในการถอดประกอบยานพาหนะเพื่อดำเนินการตรวจสอบชิ้นส่วนอะไหล่ที่ชำรุดได้ จึงเสนอรายงานได้เฉพาะอาการชำรุดเท่านั้น ดังนั้นหน่วยซ่อมจึงทำได้เพียงการประมาณการความต้องการอะไหล่เท่านั้น

ทั้งนี้หากให้หน่วยใช้ดำเนินการส่งยานพาหนะมาที่หน่วยซ่อมดำเนินการถอดแยกเพื่อการตรวจสอบชิ้นส่วนอะไหล่ที่ชำรุดนั้นก็ดำเนินการได้แต่ก็ไม่ใช่เป็นการประหยัด เพราะเมื่อถอดแยกแล้วต้องประกอบเข้าไว้ให้ครบตามเดิม ซึ่งต้องใช้น้ำมันอุปกรณ์ที่จำเป็นในการป้องกันการชำรุดเพิ่มเติม หากไม่ประกอบเข้าตามเดิมอาจเกิดการชำรุดของอะไหล่เพิ่มสาเหตุจากการเกิดสนิม และที่สำคัญยานพาหนะคันดังกล่าวอาจจะไม่ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการซ่อมในงบประมาณนั้นก็ได้อีกทั้งหน่วยซ่อมไม่มีพื้นที่เพียงพอในการเก็บยานพาหนะรอซ่อมเพียงพอและที่สำคัญที่สุดหน่วยต้องเสียงบประมาณในการเคลื่อนย้ายอีกด้วย

ในกรณีที่ยานพาหนะของหน่วยใช้ได้รับอนุมัติให้ดำเนินการซ่อม และหน่วยซ่อมได้รับอะไหล่ในการดำเนินการซ่อมแล้ว หน่วยซ่อมจะดำเนินการแจ้งให้หน่วยใช้ดำเนินการส่งยานพาหนะเข้าซ่อมที่หน่วยซ่อมโดยขอรับการสนับสนุนงบประมาณการเคลื่อนย้ายจากหน่วยเหนือ เมื่อหน่วยซ่อมดำเนินการตามแนวทางการซ่อมในข้างต้น ที่ผ่านมามีการชำรุดเพิ่มเติมทำให้มีความต้องการอะไหล่เพิ่มเติม ทั้งนี้อาจเกิดจากการสำรวจในขั้นต้นไม่ครบถ้วนเนื่องจากไม่ได้มีการถอดแยกชิ้นส่วนมาตรวจสอบโดยละเอียด อีกทั้งอาจเกิดจากระยะเวลาในการรออนุมัติงบประมาณซึ่งต้องใช้เวลา

หน่วยซ่อมดำเนินการแก้ไขในสองแนวทางคือ

1. เสนอความต้องการงบประมาณเพิ่มเติม ทั้งนี้หากในห่วงโซ่งบประมาณนั้น ๆ ยังมีงบประมาณเหลือเพียงพอก็สามารถจะขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินการจัดซื้ออะไหล่ได้ในปีนั้น หากไม่มีงบประมาณเหลือเพียงพอ ต้องเสนองบประมาณในปีถัดไป
2. ถอดปรนชิ้นส่วนอะไหล่ในยานพาหนะที่ได้รับการอนุมัติให้จำหน่ายแล้ว และชิ้นส่วนอะไหล่ยังคงใช้งานได้ มาดำเนินการทดแทนให้

จากข้อเท็จจริงของการดำเนินการซ่อมบำรุงเมื่อยานพาหนะของหน่วยชำรุด หน่วยมีความประสงค์จะส่งซ่อมหน่วยจะต้องรายงานให้ กรมการขนส่งทหารบก ดำเนินการซ่อมให้ ซึ่งโดยปกติแล้ว หน่วยจะต้องนำยานพาหนะที่ชำรุดมาให้ กองซ่อม กรมการขนส่งทหารบก ดำเนินการวิเคราะห์สาเหตุของการชำรุด และออกรายงานความต้องการชิ้นส่วนอะไหล่เพื่อดำเนินการซ่อมยานพาหนะคันดังกล่าวให้สามารถใช้งานได้ตามเดิม โดยเมื่อออกรายการชิ้นส่วนอะไหล่เรียบร้อย ขั้นตอนต่อไปเป็นขั้นตอนของการเสนอความต้องการงบประมาณในการจัดหาชิ้นส่วนอะไหล่ในการซ่อมบำรุงจนถึงได้รับชิ้นส่วนอะไหล่มาดำเนินการซ่อมยานพาหนะที่ชำรุดโดยจะใช้เวลาในการดำเนินการประมาณ 2 ปี ทำให้เสียเวลาในการรออะไหล่

ซึ่งจากการเก็บข้อมูลสถิติที่หน่วยมีจำนวนยานพาหนะที่ได้รับการจัดหาชิ้นส่วนอะไหล่แล้วไม่สามารถดำเนินการซ่อมยานพาหนะคันดังกล่าวให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ เนื่องจาก ในระหว่างที่รอชิ้นส่วนอะไหล่ในการซ่อมบำรุงนั้น มีชิ้นส่วนอะไหล่มีการชำรุดมากขึ้น หรือเกิดความคลาดเคลื่อนในการประมาณการณ์ชิ้นส่วนอะไหล่เนื่องจากอะไหล่บางชิ้นเป็นอะไหล่ที่อยู่ภายในเครื่องยนต์ไม่สามารถมองเห็นได้จากภายนอก จึงทำให้ขาดอะไหล่ในรายการดังกล่าวไป ถึงแม้ว่าใช้บางรายการจะสามารถถอดปรน (Cannibalization) ซึ่งหมายถึงการถอดชิ้นส่วนและส่วนประกอบตามที่ได้รับอนุมัติจากยุทธโศปกรณ์ครบชุด หรือองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องซึ่งสามารถซ่อมได้ แต่ไม่คุ้มค่าหรือที่จำหน่ายแล้วเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ให้แก่ยุทธโศปกรณ์อื่น ซึ่งต้องใช้เวลาในการดำเนินการเพิ่มขึ้นจากเดิม หากไม่สามารถหาอะไหล่จากการถอดปรนได้ อาจจะต้อง

ดำเนินการขออนุมัติเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมในปีงบประมาณถัดไป ซึ่งต้องใช้เวลาในการดำเนินการเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 1 ปี ซึ่งยานพาหนะที่อยู่ในความควบคุมของ กรมการขนส่งทหารบก ในเรื่องการส่งกำลังบำรุงทั้ง กองทัพบก ประมาณกว่า 23,000 คัน มียานพาหนะที่หลากหลายประเภทและหลากหลายยี่ห้อ โดยเกินกว่าครึ่งหนึ่งเป็นยานพาหนะที่มีอายุการใช้งานเกินกว่า 10 ปี จึงทำให้เกิดการชำรุดตามอายุการใช้งานจำนวนมาก ต้องใช้งบประมาณในการซ่อมบำรุงสูง ทั้งนี้หากขาดการบริหารจัดการที่ดี จะทำให้สูญเสียงบประมาณโดยไม่คุ้มค่า

การดำเนินการในการแก้ไขปัญหาในกรณีไม่มีอะไหล่สามารถดำเนินการซ่อมบำรุงได้นั้น ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560¹¹ ได้กำหนดรูปแบบของสัญญาในการจัดซื้อให้ใช้ได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้หากมีการจัดซื้ออะไหล่ โดยใช้รูปแบบการให้สัญญากำหนดวงเงิน และราคาคงที่ แต่ไม่กำหนดจำนวน จะเป็นการดำเนินการที่ให้หน่วยสามารถสั่งซื้ออะไหล่ได้ตามที่หน่วยต้องการ แต่ยังคงติดปัญหาเกี่ยวกับรายละเอียดประกอบรายการ ซึ่งจะต้องกำหนดรายการที่แน่นอน โดยมีรายละเอียดของการดำเนินการเปรียบเทียบดังนี้

การจัดซื้ออะไหล่โดยใช้สัญญาแบบเดิม ให้ใช้กรณีดังนี้

1. มีการกำหนดแหล่งผลิตที่แน่นอน
2. อัตราการใช้แต่ละคราวกำหนดปริมาณได้แน่นอน
3. กำหนดวงเงินซื้อไว้แน่นอน การซื้อจริงต้องไม่มากหรือน้อยกว่าวงเงินที่ประมาณไว้
4. กำหนดราคาซื้อขายต่อหน่วยตามเงื่อนไขที่ตกลงกัน
5. กำหนดจำนวนและรายการอะไหล่ไว้แน่นอน
5. กำหนดส่งวัสดุครั้งเดียว
6. กำหนดอายุสัญญาไว้แน่นอนโดยปกติไม่เกิน 1 ปี

การจัดซื้ออะไหล่โดยใช้สัญญาแบบกำหนดวงเงินและราคา ไม่กำหนดจำนวน (open end)¹² ให้ใช้กรณีดังนี้

1. มีการกำหนดแหล่งผลิตที่แน่นอน
2. อัตราการใช้แต่ละคราวกำหนดปริมาณได้ไม่แน่นอน
3. กำหนดวงเงินซื้อไว้โดยประมาณ ส่วนการซื้อจริงจะมากหรือน้อยกว่าวงเงินที่ประมาณไว้ก็ได้
4. กำหนดราคาซื้อขายต่อหน่วยตามเงื่อนไขที่ตกลงกัน
5. เมื่อต้องการวัสดุ ให้ผู้ซื้อออกใบส่งของ โดยแจ้งปริมาณ ระยะเวลาและสถานที่ส่งมอบ
6. กำหนดอายุสัญญาไว้แน่นอนโดยปกติไม่เกิน 2 ปี

ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบการดำเนินการจัดหาอะไหล่ทั้งสองแบบแล้ว จะเห็นว่าการดำเนินการการจัดซื้ออะไหล่โดยใช้สัญญาแบบกำหนดวงเงินและราคาไม่กำหนดจำนวน (open end) แต่ยังคงติดปัญหาเกี่ยวกับรายละเอียดประกอบรายการ ยังคงไม่สามารถตอบสนองความต้องการเท่าที่ควร ดังนั้นวิธีการการจัดซื้ออะไหล่โดยใช้สัญญาแบบกำหนดวงเงิน ระบุรายการและราคาในชั้นส่วนหลักไม่กำหนดจำนวนและไม่ระบุรายการ และราคาแต่ระบุวงเงินต่อรายการในชั้นส่วนย่อย จะทำให้เกิดความอ่อนตัวในการดำเนินการจัดหาอะไหล่มากที่สุด

สำหรับปัญหาด้านบุคลากรสายงานการส่งกำลังบำรุงของกองทัพภาค¹³ ซึ่งมีผู้ที่ได้ทำผลการวิจัยไว้สามารถแยกเป็นประเด็นได้ดังนี้

1. การขาดแคลนบุคลากรทางการส่งกำลังบำรุง บุคลากรสายงานส่งกำลังบำรุงในปัจจุบันยังขาดอัตรา ซึ่งเป็นผลจากกองทัพภาคได้ปรับลดอัตราบรรจุกำลังลง โดยพิจารณาลดความพร้อมรบของหน่วยสนับสนุนทางการช่วยรบเป็นลำดับแรก หน่วยทางการส่งกำลังบำรุงจะถูกลดอัตราบรรจุกำลังลง เพื่อประหยัดงบประมาณด้านกำลังพลในขณะกองทัพให้ความสำคัญแก่หน่วยรบ โดยดำเนินการบรรจุกำลังพลให้แก่หน่วยรบเต็มอัตรา หรือปรับระดับความพร้อมรบเป็นระดับ 1 ทำให้สัดส่วนของบุคลากรที่ทำงานด้านการสนับสนุนทางการส่งกำลังบำรุงกับกำลังพลของหน่วยปฏิบัติการรบยิ่งเกิดช่องว่างมากขึ้น เกิดภาวะแก่บุคลากรสายงานส่งกำลังบำรุงเพิ่มขึ้น เพราะต้องทำงานเพิ่มขึ้น

ตามจำนวนคนและยุทธโธปกรณ์ที่เพิ่มเติม และประสิทธิภาพของการให้การสนับสนุน ลดลงสวนทางกับความต้องการด้านการส่งกำลังบำรุง

2. ปัญหาการขาดสมรรถนะของบุคลากรสายงานส่งกำลังบำรุงก็เป็นเรื่องสำคัญ งานด้านส่งกำลังบำรุงจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีความเข้าใจในหน้าที่และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานส่งกำลังบำรุง ในขณะที่เทคโนโลยีและความรู้สมัยใหม่ก้าวหน้าไปเรื่อยๆ ความต้องการบุคลากรที่มีสมรรถนะเหมาะสมกับงานด้านส่งกำลังบำรุงจึงเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งในปัจจุบันปัญหาด้านบุคลากรสายงานการส่งกำลังบำรุงโดยเฉพาะระดับผู้บริหาร ยังขาดความเข้าใจในเรื่องระบบส่งกำลังบำรุง เพราะเป็นการหมุนเวียนกำลังพลระดับผู้บริหารที่ผลัดเปลี่ยนมารับตำแหน่งและโยกย้ายไป บุคลากรที่เติบโตตามสายงานส่งกำลังบำรุงจนเป็นผู้บริหารมีไม่มากนัก แต่เกิดจากการโยกย้ายทางข้างมาเป็นผู้บริหาร ทำให้ขาดความเข้าใจ และประสบการณ์ด้านการส่งกำลังบำรุงน้อย ส่งผลต่อ ความเข้าใจในภาพรวมของระบบงาน และการกำหนดนโยบายไม่ตรงตามหลักการ นอกจากนี้แล้วบุคลากรสายงานส่งกำลังบำรุงในระดับปฏิบัติ ยังขาดองค์ความรู้ในงานด้านส่งกำลังบำรุง ขาดการศึกษาทำความเข้าใจในหลักการ ระเบียบกฎ ข้อบังคับ ขาดความรู้ในเทคโนโลยีสารสนเทศ ขาดการจัดเก็บฐานข้อมูลทางการส่งกำลังบำรุง มีความชำนาญงานด้านเดียว โดยไม่มีการผลัดเปลี่ยนหรือหมุนเวียนตำแหน่งเพื่อให้เกิด ความชำนาญได้หลากหลาย เป็นผลให้เมื่อเกิดปัญหาการขาดแคลนบุคลากร และไม่สามารถจัดหาทดแทนงานกันได้ นอกจากนี้ในระยะยาวยังส่งผลในเรื่องของการขาดความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน เพราะต้องทำงานซ้ำซากจำเจ เป็นต้น
3. การโยกย้ายของบุคลากรทางการส่งกำลังบำรุง ที่เติบโตตามสายงานส่งกำลังบำรุงส่วนมากจะโยกย้ายเพื่อไปดำรงตำแหน่งสายงานอื่นๆที่มีโอกาสก้าวหน้ามากกว่า เช่น ผู้บังคับหน่วย, สายงานยุทธการ ,สายงานข่าว เป็นต้น ซึ่งเป็นสายงานหลักสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าในสายอาชีพที่ดีกว่าสายงานส่งกำลังบำรุงซึ่งเป็นสายงานสนับสนุน ดังนั้นหน่วยงานสายงานส่งกำลังบำรุง จึงมีโอกาสสูญเสียบุคลากรสายงานส่งกำลังบำรุงจากการโยกย้ายไปสายงานอื่นๆ จำนวนมาก

สำหรับปัญหาด้านกำลังในสายการซ่อมบำรุง ตามนโยบายของกองทัพบก ที่จะปรับลดขนาดกองทัพบก เพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้กับกำลังพล ของกองทัพบก โดยการส่งเสริมให้มีโครงการเกษียณอายุราชการก่อนกำหนด รวมถึงปรับลดจำนวนลูกจ้างประจำ บรรจุพนักงานราชการเข้าทดแทน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวส่งผลกระทบต่อหน่วยของด้านบุคลากรที่ทำหน้าที่ในซ่อมบำรุงของหน่วยเป็นลูกจ้างประจำ ซึ่งได้บรรจุและรับราชการที่หน่วยมาเป็นเวลานาน และได้ปฏิบัติหน้าที่ช่างซ่อมมาโดยตลอด จึงทำให้มีความชำนาญงานในหน้าที่อย่างมาก ในขณะที่พนักงานราชการที่ได้มีการบรรจุ ไม่มีประสบการณ์ในเรื่องการซ่อม อีกทั้งพนักงานราชการ มีภาระในการรับราชการในห้วงสั้นๆ จึงทำให้ขาดแรงจูงใจที่จะทำให้ศึกษาหาความรู้ในงานซ่อมเท่าที่ควร

อีกทั้งวุฒิการศึกษาที่บรรจุ เป็นความรู้ทางทฤษฎีผู้รับการบรรจุยังไม่มีประสบการณ์ในการทำงาน หน่วยยังคงไม่สามารถใช้งานผู้บรรจุเข้ามาใหม่ได้ในทันที ในขณะที่เดียวกัน ลูกจ้างประจำที่มีความรู้ความสามารถ ก็ได้เกษียณอายุไปโดยต่อเนื่อง

ข้อสรุป

ในด้านการจัดหาอะไหล่เพื่อการซ่อมด้วยการจัดซื้ออะไหล่โดยใช้สัญญาแบบเติมและการจัดซื้ออะไหล่โดยใช้สัญญาแบบกำหนดวงเงินและราคา ไม่กำหนดจำนวน (open end) ยังคงไม่สามารถตอบสนองความต้องการเท่าที่ควร ดังนั้นวิธีการการจัดซื้ออะไหล่โดยใช้สัญญาแบบกำหนดวงเงิน ระบุรายการและราคาในชั้นส่วนหลักไม่กำหนดจำนวนและไม่ระบุรายการ และราคาแต่ระบุวงเงินต่อรายการในชั้นส่วยย่อย จะทำให้เกิดความอ่อนตัวในการดำเนินการจัดหาอะไหล่มากที่สุด

อีกปัจจัยหนึ่งที่น่าสนใจมาพิจารณาเพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการซ่อมยานพาหนะคือ ปัจจัยเวลาในการดำเนินการตามวงรอบการซ่อมบำรุงตั้งแต่การเสนอความต้องการจนถึงการซ่อมนั้น ในห้วงการรวบรวมความต้องการและเสนอของบประมาณเป็นไปตามวงรอบและกรอบเวลาการดำเนินการด้านงานประมาณของกระทรวงการคลังจนถึงกองทัพบก

จึงยังคงไม่สามารถลดเวลาในการดำเนินการได้ แต่สามารถลดเวลาในการซ่อมของหน่วยซ่อมได้โดยให้หน่วยซ่อมพิจารณาดำเนินการดังนี้

1. จัดลำดับความเร่งด่วนการซ่อมเป็นภาพรวม และดำเนินการซ่อมตามลำดับที่จัดไว้
2. จัดกลุ่มของการชำรุดเพื่อสะดวกในการสั่งซื้ออะไหล่
3. เสนอแผนการซ่อมเพื่อการพิจารณางบประมาณให้ระบุจำนวน, หมายเลขทะเบียน และหน่วยเจ้าของยานพาหนะ เพื่อเสนอของบประมาณ พร้อมทั้งเสนอยานพาหนะจำนวนหนึ่งเพื่อสำรองไว้หากกรณีมีงบประมาณเหลือ
4. ห่วงเวลาการแจ้งหน่วยใช้ให้นายานพาหนะมาส่งซ่อมให้คำนึงถึงปัจจัยที่จะเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติการซ่อม เช่นการทำสีตัวรถต้องดำเนินการในห้วงฤดูที่มีความชื้นในอากาศน้อย เป็นต้น

ปัญหาด้านกำลังพลปฏิบัติหน้าที่ซ่อมบำรุง ในโอกาสต่อไปข้างหน้ากำลังพลที่เป็นลูกจ้างประจำก็จะหมดไป เนื่องจากนโยบายของกองทัพบกเมื่อลูกจ้างประจำเกษียณอายุแล้วจะไม่มีการบรรจุทดแทนอีก หน่วยก็จะมีกำลังพลที่มีความรู้ความสามารถในการซ่อมยานพาหนะไม่เพียงพอต่อปริมาณงาน สุดท้ายไม่ว่าจะมีการแก้ปัญหาด้านการจัดหาอะไหล่หรือการแก้ปัญหาด้านความรู้ความสามารถด้านกำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่ซ่อมบำรุงยานพาหนะขนาดไหนก็ตาม จริงอยู่สามารถประหยัดเวลาและประหยัดงบประมาณในการดำเนินการได้บางส่วนรวมถึงลดการชำรุดเพิ่มเติม ทั้งนี้หากจะเป็นการช่วยประหยัดงบประมาณให้กับกองทัพบกและเพิ่มประสิทธิภาพให้กับหน่วยใช้คงต้องเริ่มตั้งแต่ทำอย่างไรให้นายานพาหนะของกองทัพบกมีอายุการใช้งานนานที่สุด นั่นหมายถึงต้องเริ่มตั้งแต่พลประจำรถต้องรู้หน้าที่ของตนเองว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไรบ้างในหน้าที่ของตนที่จะต้องปรนนิบัติบำรุงยานพาหนะที่ตนรับผิดชอบตามวงจรอย่างไรและเวลาใด อีกทั้งต้องปลูกจิตสำนึกให้กำลังพลของหน่วยมีความใส่ใจในการดูแลยุทธโปกรณ์ของกองทัพบกผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นกำกับดูแลโดยต่อเนื่อง ผู้ที่มีหน้าที่ในการซ่อมบำรุงสามารถแก้ไขปัญหาให้กับหน่วยได้ทันเวลา นั่นหมายถึงผู้ที่เกี่ยวข้องทุกคนรู้และทำหน้าที่ของตนเองได้ดีที่สุด จึงจะทำให้กองทัพบกจะได้รับประโยชน์สูงสุด

เมื่อพิจารณาปัญหาด้านกำลังพลในสายงานส่งกำลังทั้งในส่วนกองทัพอากาศ กับส่วนของเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ซ่อมบำรุงจะมีลักษณะคล้ายคลึงกันคือขาดแคลนกำลังพลในสายงาน และกำลังพลที่มีอยู่ขาดแคลนความรู้ ถึงแม้ว่าในปัจจุบันนโยบายของ กองทัพอากาศ ในด้านการซ่อมบำรุงยานพาหนะโดยให้ใช้วิธีการจ้างซ่อม จากผู้ประกอบภายนอกก็ตามแต่หน่วยก็ยังคงต้องมีบุคคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการควบคุมการซ่อมอยู่เช่นเดิม

สำหรับประเด็นปัญหาด้านกำลังพลจะพิจารณาเฉพาะแนวทางการเพิ่มพูนความรู้ให้กับกำลังพลในสายงานการซ่อมบำรุง โดยเริ่มตั้งแต่การบรรจุ ให้มีการบรรจุลูกจ้างประจำหรือกำลังประเภทอื่นที่มีลักษณะคล้ายกัน โดยคิดเป็นอัตราส่วนในการบรรจุโดยให้คิดตามปริมาณงาน และความรู้ความสามารถ สำหรับพนักงานราชการให้มีการทดลองงานก่อน 1 ปี หากไม่มีความรู้ความสามารถ หรือไม่มีการพัฒนาด้านความรู้ให้ดำเนินการปลดออกจากราชการ และบรรจุใหม่ทดแทน

สำหรับกำลังพลที่มีอยู่แล้วให้มีการบริหารจัดการให้มีความรู้¹⁴ โดยพัฒนาจาก

ระดับที่ 1 : Know-what (รู้ว่า คืออะไร) เป็นความรู้ในเชิงการรับรู้

ระดับที่ 2 : Know- how (รู้วิธีการ) เป็นความสามารถในการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติ

ระดับที่ 3 : Know – why (รู้เหตุผล) เป็นความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง ในเชิงเหตุผลที่ซับซ้อนซึ่งอยู่ภายใต้เหตุการณ์และสถานการณ์ต่าง ๆ ความรู้ในระดับนี้สามารถพัฒนาได้บนพื้นฐานของประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหา

ระดับที่ 4 : Care-why (ใส่ใจกับเหตุผล) เป็นความรู้ในลักษณะการสร้างสรรค์ที่มาจากตัวเอง บุคคลที่มีความรู้ในระดับนี้จะมี เจตจำนง แรงจูงใจและการปรับตัวเพื่อความสำเร็จ

เปิดโอกาสให้กำลังพลหรือเจ้าหน้าที่ในสายงานการซ่อมบำรุงไปศึกษาเพิ่มเติมในงานที่เกี่ยวข้อง โดยหน่วยเหนือ (กองทัพอากาศ) พิจารณาสับสนุนงบประมาณให้โดยเฉพาะในเรื่องวิทยากรการซ่อมบำรุงใหม่ ๆ หรือจัดโครงการความร่วมมือกับผู้ประกอบการที่ทำธุรกรรมกับกองทัพอากาศในงานที่เกี่ยวข้องให้ถ่ายทอดวิทยากรใหม่ ๆ ที่เกี่ยวข้องให้กับกำลังพลที่ปฏิบัติหน้าที่ในสายงานการส่งกำลังบำรุงหรืออื่น ๆ เพื่อให้กำลังพลมีความรู้

ความสามารถเพิ่มมากขึ้น กองทัพบกก็จะมีกำลังพลที่มีประสิทธิภาพปฏิบัติงานให้กับ กองทัพบกต่อไป

ตามยุทธศาสตร์ของกองทัพบกด้านการพัฒนาโครงสร้างด้านการเตรียมกำลังโดยในส่วนของเหล่าทหารขนส่งต้องพัฒนาหลักนิยมการขนส่งกับต่างเหล่าทัพในทุกมิติ เพื่อให้เกิด การบูรณาการทรัพยากร และหลักนิยมการปฏิบัติการสนับสนุนการช่วยรบร่วมกับเหล่า ช่วยรบอื่น ๆ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาคน ไปพร้อมกับการพัฒนาระบบให้ สอดคล้องกัน

ข้อเสนอแนะ

สุดท้ายไม่ว่าจะมีการแก้ปัญหาในด้านการจัดหาอะไหล่ หรือการแก้ปัญหาด้านกำลังใน สายงานการส่งกำลังและซ่อมบำรุงได้ขนาดไหนก็ตาม จริงอยู่สามารถประหยัดเวลาในการ ดำเนินการซ่อมบำรุง ยานพาหนะสามารถใช้งานได้เต็มประสิทธิภาพ และทันต่อความ ต้องการของหน่วยใช้ สามารถประหยัดงบประมาณให้กับกองทัพบกได้ในระดับหนึ่ง แต่สิ่ง ที่สำคัญที่สุดคือทำอย่างไรเพื่อที่จะทำยานพาหนะของกองทัพบกสามารถใช้งานได้นาน ที่สุด ทั้งนี้คงต้องเริ่มตั้งแต่ผู้ที่รับผิดชอบในยานพาหนะนั้น ๆ ได้ดูแลปรนนิบัติบำรุง ยานพาหนะได้เป็นอย่างดี ขับขี่ด้วยความระมัดระวัง หากชำรุดต้องรีบแก้ไข มีใจรักใน ยุทธโศภกรรมของหน่วยเยี่ยงเป็นของตนเอง ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นเห็นและให้ ความสำคัญการดูแลยานพาหนะเป็นอย่างดีต่างหากถึงจะเป็นการประหยัดงบประมาณ ให้กับกองทัพบกอย่างแท้จริง

เอกสารอ้างอิง

- ¹ อก.3100 กรมการขนส่งทหารบก
- ² เรื่องเดียวกัน
- ³ คำสั่งกรมการขนส่งทหารบก (เฉพาะ) ที่ 277/2557 เรื่อง กำหนดหน้าที่และอัตรากำลังพล กรมการขนส่งทหารบก ลง 1 ส.ค.57
- ³ ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ พ.ศ.2524
- ⁴ ระเบียบ กห.ว่าด้วยรถราชการทหาร พ.ศ.2525
- ⁵ กองวิชาส่งกำลังบำรุง ส่วนเสนาธิการกิจ.เอกสารประกอบการบรรยาย หลักสูตรเสนาธิการทหารบก การช่วยรบระดับกองพล.กรุงเทพมหานคร:โรงเสนาธิการทหารบก;2546.
- ⁶ ระเบียบกองทัพบก ว่าด้วยการซ่อมบำรุงยุทโธปกรณ์ พ.ศ.2524
- ⁷ ระเบียบ กห.ว่าด้วยรถราชการทหาร พ.ศ.2525
- ⁸ คำสั่งกองทัพบกที่ 487/2543 เรื่อง กำหนดภารกิจ นโยบาย แนวความคิด และความรับผิดชอบในการส่งกำลังบำรุงของกองทัพบก ลง 3 ต.ค.43
- ⁹ คู่มือการส่งกำลังและซ่อมบำรุงสิ่งอุปกรณ์สายขนส่ง แก๊วครั้งที่ 1 . กรุงเทพมหานคร: กองวิทยาการ กรมการขนส่งทหารบก,2540
- ¹⁰ กองวิชาส่งกำลังบำรุง ส่วนวิชาเสนาธิการกิจ โรงเรียนเสนาธิการทหารบก.การช่วยรบระดับกองพล กรมสนับสนุน.2546;หน้า 6
- ¹¹ พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560
- ¹² เรื่องเดียวกัน
- ¹³ กิตติ คงหอม ,พันเอก.การพัฒนาระบบส่งกำลังบำรุงกองทัพภาคที่ 1, ,[หลักสูตรหลักประจำ วิทยาลัยการทัพบก ชุดที่ 62],กรุงเทพฯ:วิทยาลัยการทัพบก,2560
- ¹⁴ ประภัสสร ทองยินดี.แนวคิดการจัดการความรู้(Knowledge management). นครปฐม:มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย